ФАЗИЛАТ ВА АҲАММИЯТИ НАМОЗИ ҶАНОЗА

(Дастури мухтасар ва амалӣ барои ҳар як мусулмон)

Дастури ҷомеъ ва амалии Намози Ҷаноза

ФАЗИЛАТ ВА АҲАММИЯТИ НАМОЗИ ҶАНОЗА

(Дастури мухтасар ва амалӣ барои ҳар як мусулмон)

«Фурсати охирин барои талаби мағфирати бародар ва хоҳари мусалмон. Ин фурсатро ғанимат шумор, шояд барои ҳамаи мо кифояву наҷотбахш бошад.»

2026

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسول الله رحمة للعالمين وعلى آله وصحبه أجمعين

أما بعد:

МУҚАДДИМА
ФАЗИЛАТ ВА АҲАММИЯТИ НАМОЗИ ҶАНОЗА

Намози ҷаноза яке аз охирин ҳуқуқҳои мусулмон бар бародари мусулмони ӯст. Ин намоз на танҳо як маросими видоъ бо шахси даргузашта, балки як дарси бузурги ибрат барои зиндаҳо, лаҳзаи тазаррӯъ ба сӯи Парвардигор ва талаби мағфират барои маййит аст. Аз назари фиқҳи исломӣ, хондани намози ҷаноза **Фарзи Кифоя** аст; яъне агар гурӯҳе аз мусулмонон онро адо кунанд, масъулият аз дӯши дигарон соқит мешавад, аммо агар ҳеҷ кас онро нахонад, тамоми ҷомеаи мусулмонони он минтақа гунаҳкор мешаванд.

1. Савоби ҳозир шудан дар намози ҷаноза ва дафни он

Ислом барои касоне, ки дар ин маросими хайрхоҳона ва ҳамдардӣ иштирок мекунанд,

савоби азиме ваъда кардааст. Дар ҳадиси саҳеҳи Паёмбари Худо ﷺ омадааст:

«Ҳар кас дар ҷанозае ҳозир шавад, то ин ки намоз хонда шавад, барои ӯ як «қирот» савоб аст. Ва ҳар кас ҳозир шавад, то ин ки маййит дафн карда шавад, барои ӯ ду «қирот» савоб аст». Саҳобагон пурсиданд: «Ду қирот чист?» Фармуданд: «Мисли ду кӯҳи бузург (аз савоб)» (Саҳеҳи Бухорӣ ва Муслим).

Ин ҳадис нишон медиҳад, ки танҳо барои рост истодан ва дуо кардан дар намози ҷаноза, Худованди Меҳрубон кӯҳе аз савобу ҳасанотро ба номаи аъмоли банда менависад.

2. Тарзи хондани намози ҷаноза дар як нигоҳ

Намози ҷаноза яке аз осонтарин ва оддитарин намозҳост, ки дар он рукӯъ (хам шудан), саҷда ва нишастан (ташаҳҳуд) вуҷуд надорад. Он танҳо дар ҳолати қиём (рост истодан) адо мешавад ва аз **4 такбир** иборат аст:

- **Такбири 1:** Баъд аз он Сано (Субҳонакаллоҳумма...) хонда мешавад.
- **Такбири 2:** Баъд аз он Салавот ба Паёмбар ﷺ хонда мешавад.

- **Такбири 3:** Баъд аз он дуои махсуси ҷаноза барои мағфирати маййит хонда мешавад.
- **Такбири 4:** Салом додан ба ду тараф ва ба охир расонидани намоз.

3. Паёмад ва ҳукми тарки намози ҷаноза барои ҳозирон

Агар шахсе дар маҷлиси ҷаноза ва хонаи маййит ҳозир бошад, аммо бидуни узри шаръӣ (ба монанди бетаҳоратӣ ё беморӣ) аз хондани намози ҷаноза саркашӣ кунад ва дар як гӯшае бетараф биистад, ин амали ӯ аз чанд ҷиҳат нописанд ва маҳкум аст:

1. **Маҳрумият аз савоби бузург:** Ӯ худро аз савоби азими "қирот" (ки мисли кӯҳи Уҳуд бузург аст) маҳрум месозад.
2. **Беҳурматӣ ба маййит:** Ҳозир шудан дар маҷлису намоз нахондан, як навъ беҳурматӣ ва беэҳтиромӣ ба ҳаққи бародари динии даргузаштааш ба шумор меравад, зеро маййит дар он лаҳза ба дуои зиндаҳо ниёзи шадид дорад.
3. **Хилофи суннат ва одоб:** Ин рафтор нишонаи сангинии дил ва бепарвоӣ нисбат ба охират аст ва бо одобу ахлоқи исломӣ комилан мухолифат дорад.

Ҳозир шудан дар намози ҷаноза фурсати тиллоӣ барои тавбаи зиндаҳо ва шафоату талаби раҳмат барои мурдаҳост. Бинобар ин, лозим аст, ки ҳар як мусулмон ин намози кӯтоҳ, вале пураҳаммиятро омӯзад, то дар чунин лаҳзаҳои ҳассос саҳмгузор бошад.

☪ ТАРЗИ ХОНДАНИ НАМОЗИ ҶАНОЗА

Намози ҷаноза бисёр осон ва оддӣ аст. Дар ин намози ҷаноза рукӯъ ва саҷда нест, он танҳо аз қиём (рост истодан) ва 4 такбир иборат мебошад.

1. Нияти намоз:

Вақте ки имом “Бо ният бошед” мегӯяд, дар дил чунин ният кунед: **Ният**:

"Ният кардам бигузорам чаҳор такбироти салоти ҷанозаро, сано мар Худоро, дуруд мар Муҳаммади Мустафоро, савобашро бахшидам бар ин маййити ҳозиристода, вақте ки бар ман аст, рӯй овардам ба қибла, қиблаи ман ба ҷиҳати Каъба, иқтидо кардам ба имоми ҳозиристода, холисан лиллоҳи таъоло".

2. Такбири якум ва Сано

Имом такбири аввалро мегӯяд ва шумо низ ҳамроҳи у мегӯед:

«Аллоҳу акбар» (дастҳоро то гӯшҳо бардошта, зери ноф мебандед, занҳо болои қафаси сина)

Сипас ин саноро мехонед:

«Субҳонакаллоҳумма ва биҳамдика ва таборакасмука ва таъоло ҷаддука ва ло илоҳа ғайрук».

« سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ

وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ»

3. Такбири дувум ва Салавот. Имом такбири дувумро мегӯяд:

«Аллоҳу акбар» (дастҳоро намебардоред, дар ҷои хуб баста мемонанд)

Сипас ин салавотро мехонед:

«Аллоҳумма салли ъало Муҳаммадин ва ъало оли Муҳаммад, камо саллайта ъало Иброҳима ва ъало оли Иброҳим, иннака Ҳамидум-маҷид.

Аллоҳумма борик ъало Муҳаммадин ва ъало оли Муҳаммад, камо борикта ъало Иброҳима ва ъало оли Иброҳим, иннака Ҳамидум-маҷид».

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ»

4. **Такбири севум ва Дуои ҷаноза**

Имом такбири севумро мегӯяд:

«Аллоҳу акбар» (дастҳоро намебардоред, дар ҷои худ баста мемонанд).

Агар маййит шахси калонсол (марде ё зане) бошад, ин дуоро мехонед:

«Аллоҳуммағфир ли-ҳаййино ва маййитино ва шоҳидино ва ғоибино ва сағирино ва кабирино ва закарино ва унсоно. Аллоҳумма ман аҳяйтаҳу минно фа-аҳйиҳи ъалал Ислом ва ман таваффайтаҳу минно фа-таваффаҳу ъалал имон».

«اللّهُمّ اغْفِرْ لِحَيّنَا وَمَيّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَايِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا وَأُنْثَانَا۞ اللّهُمّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ۞ وَمَنْ تَوَفّيْتَهُ مِنّا فَتَوَفّهُ عَلَى الْإِيمَانِ».

👶 **Дуоҳо барои кӯдакони норасида:**

Агар мурда писараки норасида бошад:

«Аллоҳуммаҷ-ъалҳу лано фаратав-ваҷъалҳу лано аҷрав-ва зухрав-ваҷъалҳу лано шофиъав-ва мушаффаъо».

«اللّهُمّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا وَاجْعَلْهُ لَنَا أَجْرًا وَذُخْرًا وَاجْعَلْهُ لَنَا شَافِعًا وَمُشَفّعًا».

Агар мурда духтараки норасида бошад:

«Аллоҳуммаҷ-ъалҳо лано фаратав-ваҷъалҳо лано аҷрав-ва зухрав-ваҷъалҳо лано шофиъатав-ва мушаффаъо».

« اللّهُمّ اجْعَلْهَا لَنَا فَرَطًا وَاجْعَلْهَا لَنَا أَجْرًا وَذُخْرًا وَاجْعَلْهَا لَنَا شَافِعَةً وَمُشَفّعَةً.»

5. Такбири чорум ва Салом

Имом такбири чорумро мегӯяд:

💬 **«Аллоҳу акбар»** (дастҳо ҳоло ҳам баста мемонанд)

Баъд аз ин, фавран баъди салом додани имом ба ду тараф (аввал ба рост, пас ба чап) салом дода, аз намоз мебароед:

☞ ☜ **“Ассалому ъалайкум ва раҳматуллоҳ”**.

«السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ»

БАХШИ ОХИР: ОЯТҲО ВА ҲАДИСҲО БАРОИ ИБРАТ ВА ТАЗАККУР

1. Оятҳои Қуръонӣ дар бораи марг

- **Оли Имрон, ояти 185:**

«كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ۗ وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»

«Ҳар як ҷон чашандаи марг аст ва ҳамчуноне ҳаст, ки мукофоту савобҳои худро танҳо дар рӯзи Қиёмат ба пуррагӣ хоҳед гирифт.»

- **Анбиё, ояти 35:**

«كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ۗ وَنَبْلُوكُم بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً ۖ وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ»

«Ҳар як ҷон чашандаи марг аст; ва Мо шуморо бо бадиву некӣ меозмоем ва ҳамагӣ ба сӯи Мано бозгардонида мешавед.»

- **Ҷумъа, ояти 8:**

«قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ»

«Бигӯ: «Он марге, ки аз он мегурезед, бешубҳа ба дидори шумо меояд ва шуморо хоҳад ёфт!»

2. Ҳадисҳои шариф

А) Вақти истодан дар сари қабр ва дуо барои собитқадамӣ (тавсияи Паёмбар с.):

Аз Усмон ибни Аффон (р) ривоят аст, ки Паёмбар (с) ҳангоме ки аз дафни маййит фарроғат меёфтанд, бар сари қабри ӯ истода мефармуданд:

«اسْتَغْفِرُوا لِأَخِيكُمْ، وَسَلُوا لَهُ بِالتَّثْبِيتِ، فَإِنَّهُ الْآنَ يُسْأَلُ»

(Сунани Абӯдовуд)

Тарҷума: *«Барои бародари худ аз Худованд мағфират биталабед ва барои ӯ собитқадамӣ (дар ҷавоби суолҳо) бихоҳед, зеро ҳамин ҳоло аз ӯ суол карда мешавад.»*

Б) Ҳадиси суоли Мункар ва Накир дар қабр:

Аз Бароъ ибни Озиб (р) дар ҳадиси саҳеҳу дароз ривоят аст, ки Паёмбари Худо (с) фармуданд:

Вақте маййит дар қабр гузошта мешавад, ду фариштa (Мункар ва Накир) ба назди ӯ меоянд, ӯро менишонанд ва мепурсанд:

1. **«Ман Раббука?»** *(Парвардигори ту кист?)* — Мӯъмин мегӯяд: *«Раббияллоҳ» (Парвардигорам Аллоҳ аст).*
2. **«Ма динука?»** *(Дини ту чист?)* — Мӯъмин мегӯяд: *«Диниял-Ислом» (Динам Ислом аст).*

3. **«Ма ҳазар-раҷулул-лазӣ буъиса фикум?»** *(Ин марде, ки ба сӯи шумо фиристода шуд, кист?)* — Мӯъмин мегӯяд: *«Ҳува Расулуллоҳ с.» (Ӯ Паёмбари Худост).*

Пас аз он аз осмон нидо меояд: *«Бандаам рост гуфт, барояш аз биҳишт фарш биандозед ва даре ба сӯи биҳишт барояш бикушоед...» (Муснади Аҳмад ва Абӯдовуд)*

В) Ҳадис дар бораи ҳолати қабр (боғе аз боғҳои ҷаннат ё чоҳе аз чоҳҳои дӯзах):

Аз Абӯсаиди Худрӣ ва Абуҳурайра (р) ривоят шуда, ки Расулуллоҳ (с) фармудаанд:

«إِنَّمَا الْقَبْرُ رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ أَوْ حُفْرَةٌ مِنْ حُفَرِ النَّارِ»

(Сунани Тирмизӣ)

Тарҷума: *«Қабр танҳо ё боғе аз боғҳои ҷаннат аст ва ё чоҳе аз чоҳҳои оташи дӯзах!»*

Ба ҳамду нусрати Аллоҳ Таъоло, ин дастурамал: 12 августи соли 2026 мутобиқ ба 28 моҳи Сафари соли 1448 ҳичрӣ омода ва танзим гардид.

Худовандо, ин амали хурдро аз мо ба карами хеш холисона бипазир ва онро сабаби мағфирати мо ва волидайну устодонамон ва тамоми муъминон гардон. Омин!